

In Ijmuiden. Hier kregen we bij de sluizen hetzelfde te zien als de Hagenaars aan hun ververschingskanaal. Wanneer er met de kleine Zuidersluis gespuid werd, dan zag je daar de prachtige Groote Zaagbekken in volle actie tusschen de snel drijvende ijsschotsen. Ze doken meestal op hun energiekste manier d.w.z. met eerst een fikschen sprong omhoog, maar er waren er ook die zoo maar spoorloos verdwenen, zooals een fuut ook doen kan. Er waren zoowat evenveel mannetjes als wijfjes en ze leken ook al gepaard.

22 Febr. '40.

T.

In Thijssse's Hof. Evenals in den winter van Dec. 1938 hebben de inlandsche planten weinig of niet geleden, wat trouwens te verwachten was. Maar ik heb mij toch verbaasd over de Aaronskelk, die in November al prijkte met een paar mooie sappige bladeren. Welnu, die hebben zich van alle vorst en sneeuw niets aangetrokken. Ook de reeds uitgelopen knoppen van de kamperfoelie bleven onaangestast.

T.

Op de voerplaats voor mijn studeerkamer had ik dezen winter niet zoo heel veel vogels: vier paar koolmezen, één paar pimpeltjes, één paar glanskopies, één paar heggemusschen, één wijfjes merel, twee roodborstjes en geregeld een tiental vinken en keepen, één winterkoning, één bonte specht, een dozijntje musschen. Deze bevolking bleef tot eind Januari standvastig, maar toen verdwenen één roodborst en één heggemusch. Bij het invallen van den dooi verdwenen de keepen, maar de vinken bleven en gingen mooi op tijd slaan: 24 Februari. Toen kwamen vier paar merels zich vestigen en de groote laatste sneeuwval bracht één kramsvogel. De groene spechten, die anders geregeld op Binnenduin en in Thijssse's Hof naar mieren delven, kregen het natuurlijk benauwd door het sneeuwdek en zijn nog niet teruggekomen, misschien wel gesneuveld.

Ook het morgenkoor vóór zonsopgang is dunnetjes bezet.

T.

Vogelzang etc. De Groote Bonte Specht heeft door alles heen getrommeld. Groote Lijster hield zich ook goed. Merels minder. Ik was bijzonder benieuwd naar wat de Schildvink zou doen, die hier jaar in jaar uit prompt omtrent 23 Februari volop begint te slaan. Welnu, hij deed het ook thans, maar toen hadden we toch ook al dooi.

T.

In Dordrecht. De ongekend lange en strenge winter van 1939—1940 heeft ontegenzeggelijk enorme schade toegebracht aan de vogelwereld. Van den anderen kant zijn daardoor de omstandigheden van dien aard geweest, dat op talrijke plaatsen de vogelwaarnemers op gemakkelijke wijze waarnemingen hebben kunnen doen, die in normale winters onmogelijk zijn, hoogstens bereikbaar voor deelnemers aan tochten van de N.J.N.

Zeer zeker was dit te Dordrecht het geval en wel speciaal in de periode van half Januari tot ± 22 Februari. In die periode werd de rivier voor Dordrecht kunstmatig opengehouden, terwijl de groote wateren in de buurt overal bevroren waren. Zodoende werd dit open water een waar toevluchtsoord voor talrijke watervogels, meest wintergasten. Er vertoonde zich een staalkaart van eendensoorten, die werkelijk frappant was. Het meest trokken de aandacht wel de drie soorten zaagbekken, waarvan vooral de middelste lang niet algemeen is. Het was mijzelf althans tot dusver nooit gelukt ze in de vrije natuur te zien, terwijl ze nu zich als het ware op een presenteerblaadje op korten afstand aanboden om bewonderd te worden. De mannetjes van de prachtige grootste en middelste zaagbekken zijn zwartbont, terwijl de wijfjes zich onderscheiden door bruine koppen en grijze vleugels. Het fraaie nonnetje of kleinste zaagbek is wel niet zeldzaam, maar blijft toch meestal op de eenzame wateren. Toppereenden, tafeleenden, zwarte futen met witgrijze halzen en vooral ook de kuifeenden en meerkoeten in grooten getale waren van de partij. Tenslotte kan ik als bijzonderheid melden, dat onder de talrijke aalscholvers, die de rivier voor Dordt in dien tijd als hun vischterrein hadden gekozen, zich verscheidene gekuifde aalscholvers bevonden. De Heer Mr. L. C. H. van Beeck Calkoen, ik zelf en nog anderen hebben ze duidelijk herkend. Ze waren minder schuw dan de gewone aalscholvers. Ik zag een gekuifde aalscholver, die op ± 5 Meter afstand van mij rustig bleef zwemmen.

Het vogelboekje van Dr. Thijssse en „Zien is kennen” geven beide op, dat de gekuifde aalscholver meermalen is waargenomen in ons land, meestal in den winter. Van Dr. Eijkman verneem ik evenwel, dat het aantal waarnemingen toch maar beperkt is. Des te interessanter is daarom bovengemelde mededeeling. Ook de groote aalscholver werd door ons waargenomen. Aan de zeer abnormale weersomstandigheden zullen zeer waarschijnlijk ook deze waarnemingen zijn te danken.

Dordrecht.

Mr. Dr. Z. J. DE LANGEN.

Aan 't strand in den winter. 1 Febr. 's morgens op 't strand. Het vriest knap en er is een felle Oosterwind. Ongeveer een halve km van het strand beweegt een aanhoudende stroom

vogels naar het Zuiden. Heele slierten scholeksters, wulpen, ganzen, eenden en enkele troepjes zwanen vliegen voorbij. Nooit tevoren heb ik zoo iets gezien. Even heb ik geprobeerd ze te tellen en kwam binnen het kwartier al over de zeshonderd scholeksters om van wulpen, eenden en ganzen maar niet te spreken. Een geweldige zwerm van wel over de honderd vogels bestond uit: scholjakken, wulpen, brandganzen, bergeenden, zaagbekken, toppereenden en twee zwanen. Tweemaal zag ik een groote roofvogel passeeren waarvan een een blauwe kiekendief ♂ was, de andere vermoedelijk een slechtvalk. Deze geweldige vogelverplaatsing ging de geheele dag door en te oordeelen naar de geluiden 's nachts ook. Eigenaardig was het dat alles zwijsend voorbij trok, een hoogst enkele maal hoorde je een scholekster of wulp roepen. Zoo gauw toen het donker werd was dit anders, toen was het gejoel van voorbijvliegende vogels niet van de lucht, zelfs 's nachts vanuit mijn bed hoorde ik telkens wulpen. Tegen het vallen van de avond begon het te regenen en toen gebeurde iets merkwaardigs. Terwijl ik vanaf de ijsdijk, welke zich langs het water gevormd had, naar voorbijvliegende vogels keek, zag ik hoe verscheidene scholeksters, wulpen en eenige brandganzen zwemmend de kust bereikten. Al deze dieren waren met de hand te grijpen en bleken geheel overdekt te zijn met een ijskorst zodat aan elke veer een kluitje hing. Ook de oogen en snavels waren met ijs bedekt. De meesten stierven dan ook in korten tijd. Overal op 't strand kon je kerels zien, die ganzen vingen „om soep van te koken”. Al de ganzen die buitgemaakt werden, waren voor zoover ik ze gezien heb brandganzen, maar ook bergeenden werden gevangen.

De volgende morgen om acht uur met een vriend weer naar het strand. Op zee drijven heele velden van eenden, meest toppers maar ook kuifeendjes, brilduikers, zaagbekken en nonnetjes. Een mooie morgen om eendensoorten te leeren kennen. De mooiste waarneming vond ik wel, toen tot tweemaal toe een troepje ijseenden passeerden, een soort die ik nooit tevoren zag.

Op het stukje strand, dat bij laag water tusschen zee en ijsdijk ontstaat, veel voedselzoekende bonte en drietenstrandloopers en opvallend veel steenloopers; verder jagen we een paar tureluurs en een zwarte ruiter op. Over zee weer veel trek, hoewel niet zoo enorm als de vorige dag.

Jammer, dat zulke dagen ten koste van de vogels gaan. Vooral scholeksters, wulpen, brandganzen, bergeenden, en steenloopers kon je bij tientallen vinden.

Noordwijk aan Zee.

JOH. MOERKERK.

Zeldzame reigers in de aalscholverkolonie te Lekkerkerk. In den zomer van 1939 ontwikkelde zich in de aalscholverkolonie te Lekkerkerk een enorme rijkdom aan kleine vischjes, veel talrijker dan in andere jaren. Vaak vischten de aalscholvers in troepen van 100 en meer vogels in onregelmatige zigzag heen en weer. Van een drijfjacht was daarbij nooit sprake, vaak vischten ze zelfs vroolijk achter hun eigen „net”. Wegens het troebele water visschen de aalscholvers in de broedtijd nooit in de kolonie, hoewel deze steeds rijk aan visch en naar het schijnt zelfs de rijkste plaats van de geheele polder is.

Reigers kwamen er niet veel meer dan anders op de vischjes af, het terrein schijnt hun er 's zomers trouwens in 't geheel niet te bevalen. Des te beter beviel het er een ralreiger in prachtig wit en geel kleed met mooie sierveren aan de kop. Behendig als een aap klauterde hij door de takken van onderspoelde boomen en struiken en ving aldus de vischjes in flinke aantallen. Nooit zag ik hem op het land, in het riet of door het water lopen. Zoo'n dier is wel bij uitstek aan rivieren gebonden, want dat zijn de eenige plaatsen, waar veel onderspoelde boomen voor komen. Hij werd 19 Juni voor het eerst gezien en scheen daarna de kolonie niet te verlaten, totdat de kooiker hem 24 Juni 's avonds schreeuwend weg zag vliegen.

Op 30 Juli zag ik een jonge kwak tusschen de eenden in een verlaten aalscholvernestboom neerstrijken. In panische schrik stoven de eenden uiteen en bleven op een afstand schuw en nieuwsgierig toekijken. Weldra vloog de kwak naar een andere oever, te water gevolgd door drommen eenden. Bijna de geheele eendenkooi liep leeg en nieuwsgierig verdrongen zij zich rondom de kwak. Deze konden zij dus blijkbaar terdege van een blauwe reiger onderscheiden, wat in de menschenwereld slechts vogelkenners plegen te kunnen. Ik heb daarom den kooiker maar geadviseerd om zijn kooihondjes door kooikwakken te vervangen. Na korten tijd hadden de eenden er echter al het moois van afgekeken en toen de kwak wegvloog keek er geen eend meer naar om. Helaas heeft hij de vischrijdheid van het kooiwater niet opgemerkt en is hij dan ook niet blijven plakken. Op zijn kop was nog nestdons aanwezig. Het zou interessant zijn te weten, of de jonge kwak nog nestdons heeft, als hij op de trek gaat. Zou dat niet het geval zijn, dan zou hij in ons land opgegroeid moeten zijn. Hierover kon ik echter niets te weten komen.

Omdat kwakken nogal eens in dierentuinen voorkomen, is het niet uitgesloten, dat hij daaruit ontsnapt was, maar daartegen pleit, dat hij een schuwe indruk maakte. De ralreiger was tamelijk mak, hoewel lang niet zoo mak als een dierentuinvogel. Overigens treft men ralreigers echter vrijwel nooit in gevangen staat aan en mag de kans op ontsnapte ralreigers dus bijna verwaarloosd worden.

A. KORTLANDT.